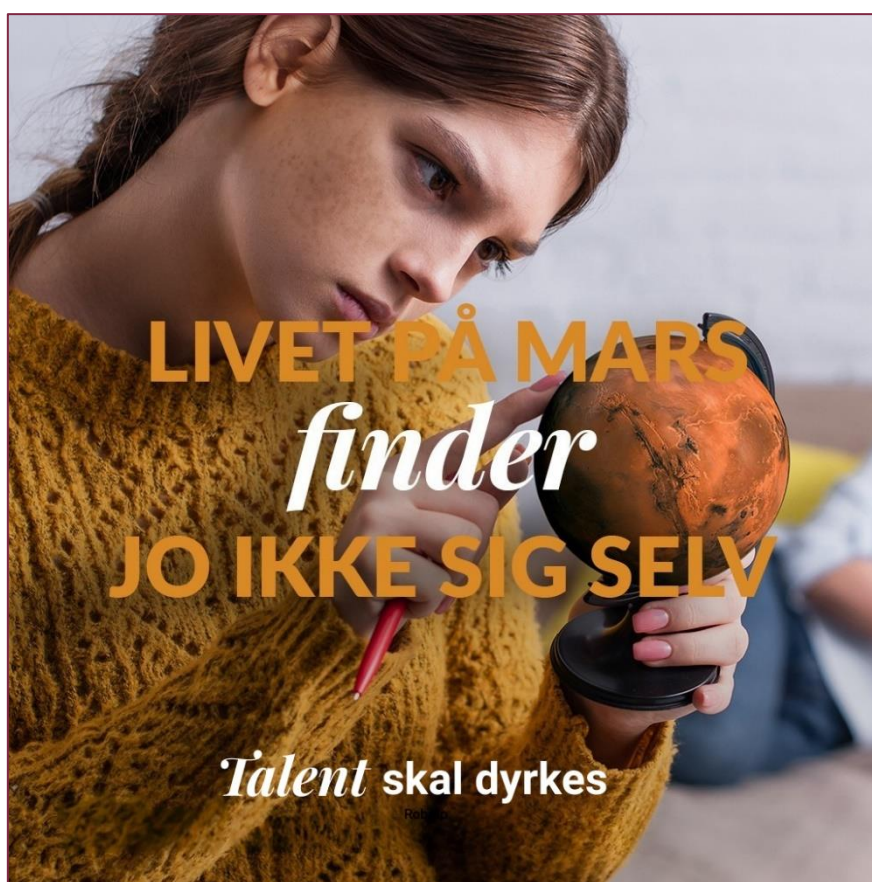

Guide til talentkoordinatorer på Grundskoleprogrammerne

LIVET PÅ MARS
finder
JO IKKE SIG SELV

Talent skal dyrkes

Akademiet for
TALENTFULDE UNGE

<i>Indhold</i>	<i>Side</i>
Velkommen som talentkoordinator	3
Hvad er min rolle hos ATU?	3
ATU Østs talentbegreb	3
Hvad kendetegner talenter på Akademiet for Talentfulde Unge Øst	
Læs mere om talent	
Kendetegn ved kandidater til Akademiet for Talentfulde Unges Østs talentprogrammer	
Hvordan findes egnede elever	4
Inspiration til at finde de rigtige elever	
Hvordan man italesætter talen	
Optagelsesprocessen	5
Foråret: Mini Talenter	
Efteråret: Yngre Talenter og Junior Talenter	
Mini Talenter	6
Eksempel på program for Mini Talenter	
Yngre Talenter	7
Eksempel på program for 1. semester for Yngre Talenter	
Junior Talenter	8
Eksempel på program for 1. semester for Junior Talenter	
Flyttede/udmeldte elever	9
Planorama	9
Om ATU Øst	10
Kontakt	11
FAQ	11
Print selv-skema over optagelsesproces på Yngre og Junior Talenter	12
Artikel: Hvorfor er talentudvikling vigtig	13

Kære talentkoordinator

Velkommen som talentkoordinator for Akademiet for Talentfulde Unge Østs grundskoleprogrammer Mini Talenter, Yngre Talenter og/eller Junior Talenter – vi glæder os til samarbejdet med dig.

I denne guide har vi samlet al relevant information om vores programmer, optagelsesprocessen og din rolle m.v. Hvis du herudover har spørgsmål eller har brug for at vende noget, er du altid velkommen til at kontakte os på sekretariatet.

Hvad er min rolle som talentkoordinator hos ATU?

Som ny talentkoordinator er du bindeleddet mellem din skole og ATU. Rollen kan se lidt forskellig ud fra skole til skole. Nogle koordinatører arbejder med talentudvikling som en fast del af deres job, mens andre primært fungerer som kontaktperson for os og for andre lærere og ledere på din skole.

Når din skole har elever optaget på ATU, er det dig, vi sender information til om fx undervisningsdatoer, programændringer og særlige tilbud. Du får adgang til vores kursussystem, så du altid kan følge med i elevernes ATU-forløb.

Du får også information om optagelsesprocessen og hjælper med at sikre, at relevante elever får information og hjælp til at søge ind. Det kan være, du får spørgsmål fra elever, lærere, forældre eller ledelse – og du er altid velkommen til at kontakte os, hvis du er i tvivl om noget. Vi er her for at støtte dig i rollen.

At være talentkoordinator kræver ikke specialviden – men det gør en forskel. Du er med til at åbne døre og støtte elever i deres faglige udvikling.

ATU Østs Talentbegreb

Hvad kendetegner talenter på Akademiet for Talentfulde Unge Øst

Akademiet for Talentfulde Unges talenter er kendetegnet ved, at de har en stejl læringskurve og er fagligt dygtige i et eller flere områder. De har potentialet til at blive en af de bedste på deres årgang, hvis deres talent stimuleres og de møder de rette udfordringer. Samtidig har de lysten og viljen til at yde en særlig indsats i et rummeligt og lærende fællesskab med andre unge, der savner udfordringer.

Det er således ikke kun de 1-2 procent højst begavede børn, der egner sig til vores talentprogrammer, men også de elever, som har mulighed for at blive blandt de bedste 10% af en årgang.

Talent er, når børn og unge i uddannelsessystemet

- Har særlige forudsætninger inden for et eller flere områder
- Har lysten og viljen til at yde en særlig indsats
- Har mulighed for at blive én af de bedste, hvis potentialet stimuleres

Læs mere om talent

På ATU Øst læner vi os op ad den verdenskendte talentforsker Francoys Gagnés teorier om talent og hans DMGT-model, *Differentiating Model of Giftedness and Talent*, der beskriver, hvordan medfødte evner kan udvikle sig til talenter inden for et givent område.

En af Gagnés hovedpointer er, at talent ikke udvikler sig selv. 50% af alle medfødte evner er genetisk betingede, men de udvikler sig sjældent til talenter og kompetencer af sig selv. I opskriften på, hvordan man udvikler et talent, er **de vigtigste ingredienser motivation, udholdenhed, støtte fra omgivelserne og de rette faglige udfordringer.**

Du kan læse mere om både model og teorier på hans hjemmeside [Francoys Gagné](#) og i vores artikel om talentudvikling, der ligger som appendix til denne guide. Alternativt vil vi anbefale dig at læse [Talentrapport 2011](#) om talentudvikling i uddannelsessystemet, en rapport udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af Undervisningsministeriet.

Kandidater til Akademiet for Talentfulde Unges Østs talentprogrammer er kendetegnet ved at de:

- Er fagligt dygtige i et eller flere fag og har nemt ved at lære
- Har mulighed for at blive blandt de 10% dygtigste på deres årgang, hvis potentialet stimuleres
- Kan lide at gå i skole og er nysgerrige og motiverede
- Er interesserede i mere viden og savner flere udfordringer
- Har lysten og viljen til at yde en særlig indsats
- Savner at indgå i et fællesskab med andre børn/unge, der har samme interesser
- Har overskud til at følge et talentprogram ved siden af den daglige skolegang
- Er i stand til at komme til og fra undervisning ved egen eller forældres hjælp

Hvordan findes egnede elever

Der er ikke en specifik formel for, hvilke elever der kunne nyde godt af et talentprogram. Programmerne er både for de elever, der underpræsterer, de fagligt dygtige, de nysgerrige og dem der ikke udnytter deres ressourcer, og/eller som lærerne vurderer som højt begavede - både med udnyttet og uudnyttet potentiale. Så når du overvejer, hvilke elever, I som skole skal sende, handler det om at kigge lidt bag om elevens præstationer og i stedet kigge på potentiale. Måske eleven virker ligeglad og skoletræt eller lettere udadreagerende, fordi han/hun har kedet sig de sidste mange år og derfor har koblet sig mentalt af den daglige undervisning. Nogle elever ligger selvfølgelig også lige for – de dygtige, der stiller gode spørgsmål og virker videbegærlige eller dem, der har færdiggjort dagens opgave, før de andre bliver færdige.

Inspiration til at finde de rigtige elever

- Lærerne på de relevante klassetrin taler med egnede elever om programmerne. Eller alle elever på de relevante klassetrin informeres om muligheden, og skolen udvælger så de bedst egnede ud af de elever, der melder sig som interesserede.
- Talenterne selv er tit de bedste formidlere, og vi opfordrer derfor til, at skolen inviterer sine nuværende eller tidligere talentelever til at fortælle om deres oplevelse med programmerne. Det kan f.eks. gøres på en morgensamling eller til et frikvartermøde.

- En kombination af ovenstående tilgange, da talent jo både handler om faglig dygtighed og motivationen til at lære mere.
- Nogle elever er hurtige til at vurdere egne evner og engagement positivt, hvor andre har brug for et lille puf i den rigtige retning.

Hvordan man italesætter talent

Når man præsenterer programmerne for eleverne, kan det være en god idé at afmystificere talentbegrebet lidt ved at sætte nogle flere ord og begreber på. Man kan tale med dem om, at talent er *'at have let ved at lære'*, at være *nysgerrig, engageret* og at *'have viljen til at lære'*. Det er vigtigt, at eleverne er fagligt dygtige, men *motivationen og lyst* til at lære er det vigtigste, og helt sikker noget talenterne kan spejle sig i.

Når du taler med elever og forældre om vores talentprogrammer foreslår vi også, at du fokuserer på at det bliver spændende og aktiverende undervisning på et højere fagligt niveau. Og at vi ikke forventer noget specifikt forhåndskendskab til emnerne.

Det er jer som skole, der i samarbejde med elever og forældre, finder ud af, hvem af jeres elever, der har lyst til at deltage.

Optagelsesprocessen

Som talentkoordinator spiller du en vigtig rolle i at sikre, at relevant information når ud til lærerne på de relevante årgange. Vi håber derfor, at du vil hjælpe med at formidle beskeder om de forskellige talentprogrammer – og måske også tage initiativ til informationsmøder - på tværs af klasserne, hvor det giver mening. Vi optager elever til talentprogrammerne på to tidspunkter i løbet af året:

Mini Talenter optages i foråret

Mini Talenter-programmet starter midt på foråret, og fristen for tilmelding ligger i begyndelsen af april. I årets første måneder sender vi en samlet mail med al nødvendig information om optagelsesprocessen til både skoleledere og talentkoordinatorer.

Yngre Talenter og Junior Talenter optages i efteråret

(Skemaet ligger i print-selv format bagerst)

Yngre Talenter og Junior Talenter starter efter efterårsferien, og ansøgningsfristen er i september. Allerede fra det sene forår begynder vi at udsende løbende information om optagelsen. Som talentkoordinator får du også mulighed for at bestille materialer som foldere, plakater og andet informationsmateriale.

Derudover inviterer vi til online informationsmøder, hvor du kan få svar på spørgsmål og hente inspiration til, hvordan du kan gribe optagelsesprocessen an. Vi tilbyder både møder målrettet fagpersonale – som talentkoordinatorer, skoleledere og klasselærere – samt separate møder for interesserede elever og deres forældre.

Mini Talenter - for elever i 4. og 5. klasse

Mini Talenter Undervisningsdage						
4. KLASSE 1. semester	APRIL Undervisningsdag 1	Opgave- hæfte	MAJ Undervisningsdag 2	MAJ Undervisningsdag 1	Opgave- hæfte	JUNI Undervisningsdag 2
	5. KLASSE 2. semester	AUGUST Undervisningsdag 1	Opgave- hæfte	SEPTEMBER Undervisningsdag 2	SEPTEMBER Undervisningsdag 1	Opgave- hæfte

Mini Talenter er talentprogrammet for kvikke og nysgerrige elever i 4. og 5. klasse. Programmet består af fire moduler med i alt otte undervisningsdage samt et undervisningshæfte til hvert modul. Hæftet er til selvstændigt arbejde imellem undervisningsdagene – f.eks. kan eleven tage det op af tasken, hvis han/hun bliver hurtigt færdige med den almindelige undervisning i stamklassen. Undervisningen foregår fra kl. 9.00-14.00 på folkeskoler i lokalområdet, og der er fokus på aktiverende, hands-on undervisning.

Trivsel og fællesskab er en betingelse for et godt læringsrum. Derfor prioriterer underviserne inkluderende øvelser og lege, så vi sikrer, at børnene lærer hinanden at kende og at klasserummet føles trygt med masser af plads til at stille nysgerrige spørgsmål og lave fejl. Selve undervisningen

Mini Talenter er et pilotprojekt skabt i samarbejde med Kalundborg Kommune i 2024, hvor to hold færdiggjorde programmet. Programmet fortsætter i 2025 sammen med Kalundborg Kommune, og vi arbejder på at kunne tilbyde det til en bredere målgruppe.

Eksempel på fuldt program for Mini Talenter

MODUL 1	MODUL 2	MODUL 3	MODUL 4
SKAB DIN EGEN FILM - om produktionspro- cessen fra start til slut	HJERNEN - hvad du ser, hører og mærker	LAV DIT EGET COMPUTERSPI - om computersprog og programmering	KUNDSKAB I OLDTIDEN - hvor meget ligner de gamle grækere og romere dig og mig
To undervisningsdage med selvstændigt arbejde imellem	To undervisningsdage med selvstændigt arbejde imellem	To undervisningsdage med selvstændigt arbejde imellem	To undervisningsdage med selvstændigt arbejde imellem

Yngre Talenter - for elever i 6. og 7. klasse

YNGRE TALENTER Undervisningsdage						
6. KLASSE 1. semester			Oktober	November	December	
6. KLASSE 2. semester	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Team- og innovationsdag - En weekenddag i foråret
7. KLASSE 3. semester	September	Oktober	November	December	Diplom-overrækkelse i december eller januar	

Yngre Talenter er talentprogrammet for elever i 6. og 7. klasse. Eleverne deltager i programmet gennem tre semestre, hvor de i alt har 12 hele undervisningsdage fra kl. 9.00-14.30 samt en Team- og innovationsdag, der ligger en weekenddag på 2. semester.

Undervisningen foregår på nærliggende gymnasier (længere afstand kan forekomme i udkantsområder) og forestås af universitetsstuderende med undervisningserfaring. Det faglige fokus er bredt, så der vil være udfordringer både inden for naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora. Yngre Talenter startede i september 2018 og der er nu ca. 700 Yngre Talenter fordelt på to årgange. Geografisk fordeler de sig over hele Sjælland og Øerne.

Eksempel på program for 1. semester for Yngre Talenter med tre undervisningsgange

	MODUL 1	MODUL 2	MODUL 3
FAGLIGT TEMA	Studieteknik og læring	Naturvidenskab	Samfundsvidenskab
1. semester Okt. - dec.	Mål og mindset Det er ikke vores intelligens, talent eller medfødte evner, der afgør, hvor langt vi kommer i livet – det er vores tankesæt!	Menneskets gener – Hvorfor ser vi ud som vi gør? Hvad er genetik og DNA, og hvilken rolle har evolutionen i udviklingen af mennesket.	Teenager - postyr eller kultur Overalt i verden findes der ritualer, der markerer overgangen fra barn til voksen. Men hvad vil det sige at blive voksen, og hvilke ritualer bruger vi her i Danmark?

På Yngre Talenter udsendes et samlet program for undervisningen i begyndelsen af hvert semester til både elever og talentkoordinatorer.

Junior Talenter - for elever i 8. og 9. klasse

JUNIOR TALENTER Undervisningsdage					
8. KLASSE 1. semester			Undervisningsdag ATU Talentmodul	Undervisningsdag Fast	Undervisningsdag Fast
8. KLASSE 2. semester	Undervisningsdag Fast	Undervisningsdag Flex	Undervisningsdag Fast	Undervisningsdag Flex	Undervisningsdag Fast
9. KLASSE 3. semester	Undervisningsdag Flex	Undervisningsdag Fast	Undervisningsdag Flex	Undervisningsdag Fast	Diplom- overrækkelse i december eller januar

Junior Talenter er talentprogrammet til elever i 8. og 9. klasse, og lige som Yngre Talenter løber det over tre semestre, hvor eleverne i alt har 12 hele undervisningsdage i tidsrummet 08.00-15.00. Undervisningen foregår på nærliggende gymnasier (længere afstand kan forekomme i udkantsområder) og forestås dels af universitetsuddannede/studererundervisere, som ATU Øst har lavet aftale med, og dels af gymnasielærere på de respektive værtsgymnasier. Fælles for al undervisning er, at den er specielt udviklet til Junior Talenterne, og at den breder sig ud over de tre videnskabelige hovedområder.

Fast, Flex og pointsystem

Siden årgang 23 har vi tilbudt en mere fleksibel version af Junior Talenter, hvor eleverne i højere grad selv kan planlægge deres program. De får otte **faste** undervisningsdage, hvor de er sammen med deres stamhold på en fastlagt dato, samt fire **flex-dage**. De fire flex-undervisningsdage er stadig obligatoriske, men her giver vi eleverne mulighed for selv at vælge mellem flere forskellige dage, temaer og lokationer i det vi kalder **flex-programmet**. Flex-programmet er workshops, som udbydes af henholdsvis værtsgymnasierne og ATU Øst, og eleverne vil modtage et program i starten af 2. semester.

Eleverne har selv ansvaret for at tilmelde sig flex-programmet, og derfor følger der også et **pointsystem** med, hvor de skal optjene tilstrækkeligt med point for at modtage bevis på gennemførelse af Junior Talenter programmet. Dermed bliver det tydeligt for eleverne, at de fleksible undervisningsdage stadig er en del af det obligatoriske program. Såfremt de ikke får tilstrækkeligt med point, vil de modtage et deltagerbevis. Det er elevernes/forældrenes ansvar at meddele, hvilken flex-undervisning, de tilmelder sig, til egne lærere.

Hvert hold på Junior Talenter har sit eget individuelle program, og ATU Øst udsender kun et samlet program for flex-undervisningsdagene ved semesterstart - dog først fra 2. semester. Herudover får både du som talentkoordinator og eleverne en mail med information om, hvornår man kan se deres program i Planorama. I dag deltager godt 800 talentfulde skoleelever i Junior Talenter programmet som geografisk fordeler sig over hele Sjælland og Øerne.

Eksempel på program for 1. semester for Junior Talenter med tre undervisningsgange

	MODUL 1	MODUL 2	MODUL 3
FAGLIGT TEMA	Studieteknik og læring	Naturvidenskab	Samfundsvidenskab
1. semester <i>Okt. - dec.</i>	<p>Mål og mindset, niveau 2</p> <p>Det er ikke vores intelligens, talent eller medfødte evner, der afgør, hvor langt vi kommer i livet – det er vores tankesæt! Ved at udvikle et dynamisk tankesæt, vil vi i højere grad kunne motiveres til læring og udvikling – ikke bare i skolen, men hele livet igennem.</p>	<p>En verden under mikroskopet</p> <p>Vi bliver alle syge hvert år, men om det er en forkølelse, halsbetændelse, lungebetændelse eller en helt anden sygdom afhænger i store dele af hvilken bakterie eller virus, som har inficeret os. Du får på denne dag en grundlæggende forståelse for virus og bakterier, samt hvordan disse adskilles fra den humane celle.</p>	<p>Bliv klogere på Cybersikkerhed - Tænk Som en Hacker</p> <p>Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden. Det betyder også, at vi er sårbare over for cyberangreb. I løbet af denne undervisningsdag bliver du klogere på cyberkriminalitet og hacking, og du får indblik i, hvordan man arbejder med at forsvare sig mod ondsindede hackere.</p>

Flyttede/udmeldte elever

Hvis elever på vores talentprogrammer vælger at skifte skole eller blot melde sig ud af programmet, følger vi denne procedure:

1. Flytter en optaget elev skole **inden udgangen af 1. semester**, tilbydes skolen at få en anden elev optaget i stedet. Hvis den originale elev gerne vil fortsætte på programmet (stadig inden udgangen af 1. semester), skal han/hun selv lave aftale med den nye skole om, at de overtager den fulde udgift for elevens deltagelse.
2. Flytter en optaget elev skole **efter 1. semester**, tilbydes skolen som udgangspunkt ikke at få optaget en anden elev i stedet, med mindre andet aftales. Elever, der flytter skole på dette tidspunkt, skal informere ATU Øst om flytningen samt få godkendelse fra deres nye skole for det fravær, de kommer til at have. Derefter kan de fortsætte deres forløb på henholdsvis Yngre Talenter eller Junior Talenter.
3. Melder en optaget elev sig ud af Yngre Talenter eller Junior Talenter, tilbydes skolen at få en anden elev optaget.

Skolen udpeger selv den elev, der får den afgående elevs plads. Man kan kun tilbyde pladsen til en ny elev én gang.

Planorama

Planorama er vores kursussystem, hvor du via din profil kan følge med i elevernes program samt se evalueringer af undervisningen.

Alle elever har deres egen profil, hvor de kan se hvor og hvornår, de har undervisning, og vi sender al relevant information direkte til dem via Planorama.

Eleverne melder også selv afbud til undervisningen via Planorama.

Om ATU Øst

Akademiet for Talentfulde Unge blev etableret i 2007 af Nørre Gymnasium og er i dag landsdækkende med de to organisationer: ATU Øst og ATU Vest. ATU samarbejder med den overvejende del af gymnasier og universiteter i Danmark, en lang række grundskoler samt erhvervsskoler. Hertil kommer en række af landets førende eksperter og opinionsledere fra universiteter, virksomheder og organisationer. Læs mere på www.talentfuldeunge.dk

På Akademiet for Talentfulde Unge Øst har vi således arbejdet med talentudvikling i mere end 14 år og tilbyder, udover Yngre Talenter og Junior Talenter, flere andre talentprogrammer.

Hvorfor talentudvikling?

I en skoleklasse sidder gennemsnitligt 1-2 elever, som savner faglige udfordringer i deres klasse. Hvis de talentfulde elever ikke møder de udfordringer, de har brug for og ikke får rum til at udvikle sig, er der risiko for, at de underpræsterer og ikke får indfriet deres potentiale. Det kan have store konsekvenser for den enkelte. Derfor er talentudvikling afgørende.

Akademiet for Talentfulde Unge er nationalt talentcenter i ECHA, European Council for High Ability. ECHA er et europæisk netværk, der har som målsætning at sætte en stærkere agenda for talentudvikling i international regi. Læs mere på www.echa.info

I alt deltager ca. 2.000 elever på Akademiet for Talentfulde Unge Østs talentprogrammer.

Vil I være Talent Point?

Alle vores samarbejdspartnere har mulighed for at blive Talent Point og dermed få adgang til et stærkt netværk af andre europæiske organisationer, der arbejder professionelt med talentudvikling samt den nyeste internationale viden, forskning, artikler og konferencer om talentudvikling. Hvis I har lyst til at blive Talent Point, kan I ansøge via linket her: [Apply to join ETSN](#).

Det koster kun 1.000 kr. årligt at være medlem af ECHA. Du kan også læse mere her: [ECHA](#) og [ETSN](#)

Styrk talentfulde børn og unge - bliv medlem hos ATU Øst!

Det er nu muligt at støtte op om vores arbejde for at udvikle de skarpeste hjerner og styrke trivslen hos de dygtigste elever ved et medlemskab. Som medlem er der flere fordele, og du/I er med til at sikre fremdrift på udviklingen og trivslen hos de dygtigste unge talenter i Danmark. Man kan blive medlem både som privatperson og som institution. Læs mere på: <https://talentfuldeunge.dk/medlemmer>

Kontakt

Du er selvfølgelig altid velkommen til at kontakte os i forbindelse med optaget og vurdering af eleverne, eller hvis du har andre spørgsmål. På [Facebook](#) og [Instagram](#) kan du følge med i, hvad der sker på Akademiet for Talentede Unge Øst.

Programkoordinator

Therese Thiele Overgaard
therese@talentfuldeunge.dk, mob. 31 57 23 08

Programleder

Tilde Kelp
tilde@talentfuldeunge.dk, mob. 23 10 39 69

FAQ

Hvornår får eleven svar på sin ansøgning? I starten af oktober, før efterårsferien.

Hvornår får jeg at vide, hvilke af mine elever, der er blevet optaget? Efter eleverne har fået svar, sender vi en samlet liste til dig.

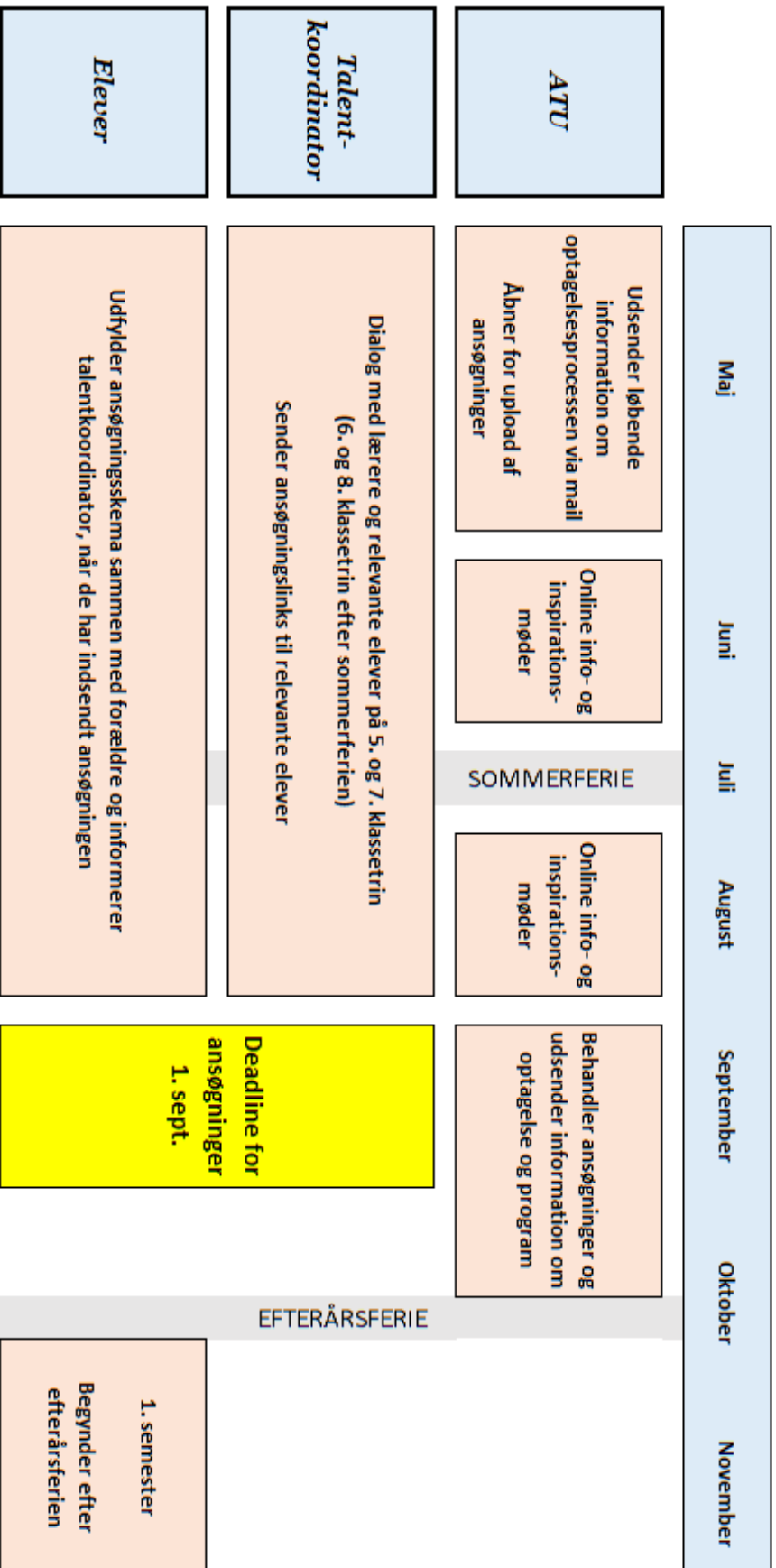
Får eleverne karakterer eller lektier for? Nej, ATU er et præstationsfrit rum. Hos os handler det om elevernes læring og udvikling, og de skal fokusere på deres engagement i stedet for deres performance. Vores elever skal komme for at blive inspireret og fagligt udfordret. De får selvfølgelig et diplom efter programmet er gennemført.

Sender I en oversigt til mig over mine elevers semesterprogram? Denne information findes på Planorama. Dette sikrer også, at du altid er informeret om ændringer i programmet f.eks. dato eller sted.

Hvordan følger jeg med i mine elevers deltagelse? Vi opfordrer til, at du tager løbende samtaler med dine elever om deres oplevelse af programmet. Du kan altid se om dine elever har været til undervisningen i Planorama under "Udfyld protokol" på aktiviteten.

Hvordan tilmelder eleverne sig flex-programmet? Eleverne får direkte besked, når der er åbent for tilmelding til flex-programmet i Planorama. De skal gå ind på deres profil, finde flex-programmet og den workshop, som de vil tilmelde sig, og derefter trykke "tilmeld dig".

Optagelsesproces Yngre Talenter og Junior Talenter

Hvorfor er talentudvikling vigtig

Af Ellen Smidt-Nielsen og Caroline Broge

Alle elever har brug for at blive mødt og stimuleret på det niveau, der passer til dem. Til gavn og glæde for den enkelte, der trives og udvikler sig, og til gavn for samfundet. Og Danmark har brug for alle talenter, at alle bliver udviklet og udfolder deres talenter.

Derfor skal vi udfordre og støtte alle elever i grundskolen og på ungdomsuddannelser, så de bliver så dygtige, som de kan. Det gælder de svageste elever, og det gælder de elever, som har potentiale og evner til at udfolde og styrke deres talenter.

Det er afgørende for elevernes trivsel, motivation og fastholdelse af motivation, at de bliver udfordret på et niveau, der sikrer, at de bevarer deres interesse og udviklingsmuligheder inden for de områder, der særligt vækker deres motivation og interesse, fx naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora.

Hvis ikke elever med medfødte evner og talenter stimuleres og udfordres, er der risiko for, at de mistrives, klarer sig dårligere rent fagligt og mister lysten til at lære og udfordre sig selv.

I Danmark er det heldigvis et mål både i grundskolen og på gymnasierne at eleverne skal udfordres, og sikres tilbud med henblik på, at de bliver så dygtige som de kan (nationale mål for Folkeskolen¹ og lov om gymnasiale uddannelser²).

Udvikling af talent kommer ikke af sig selv. Ligesom dygtighed heller ikke kommer af sig selv. Dygtighed kræver både talent og træning. Men talent gør det lettere hurtigt at komme op på et højt niveau. Og dermed forløse potentialet. Den fransk canadiske talentforsker og professor François Gagné har gennem sin forskning sat fokus på, hvordan medfødte evner over tid kan udvikle sig til talent inden for et givent område. Det er udviklingsproces, hvor individet er under indflydelse af såvel indre som ydre katalysatorer. Indre katalysatorer er bl.a. passion, motivation, viljestyrke og vedholdenhed. Mens ydre katalysatorer kan være forældre, en lærer, særlige rollemodeller med videre. Hos ATU Øst er vi meget inspireret af Gagnes talentbegreb og tanker om talentudvikling.

I denne artikel vil vi komme ind på talentbegrebet og hvad talent er, spredning blandt elever i forhold til klassetrin og niveau, udviklingen i læringskurver blandt elever samt hvad potentialet blandt eleverne er for at klare sig på højt niveau. Alt sammen for at belyse spørgsmålet: Hvorfor er talentudvikling vigtigt?

Hvad er talent?

Talenter findes inden for alle kategorier og aktiviteter. Det kan både være inden for sport, kunst, kultur og uddannelsesverdenen. Hos Akademiet for Talentfulde Unge Øst læner vi os op ad den fransk canadiske talentforsker, François Gagné, der definerer talent som:

Talent is the outstanding performance or competency in one or more fields of human activity that places a student in the top 10% of age peers in that field. (François Gagné, 2008)

---

¹ [Om nationale mål | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

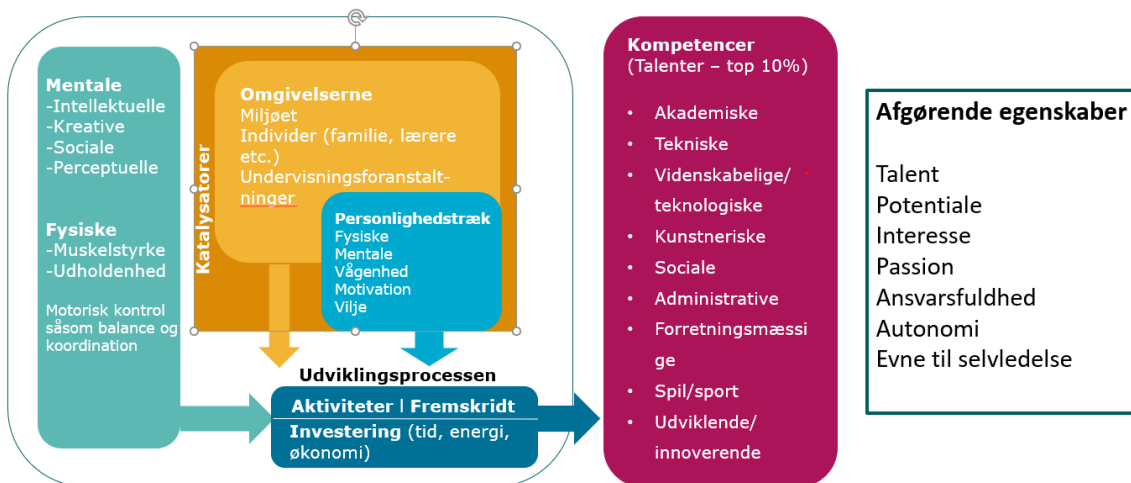
² [Bekendtgørelse af lov om de gymnasiale uddannelser \(retsinformation.dk\)](#) §28, stk. 2

Børne- og Undervisningsministeriet har yderligere defineret talent som

Et talent er en person, som er god til noget og som har mulighed for at blive en af de bedste, hvis potentialet stimuleres. Børn og unge, der har lysten og viljen til at yde en særlig indsats. (Undervisningsministeriet, 2011)

Potentialet kombineret med lysten og viljen til at gøre en særlig indsats er således helt centrale begreber, når vi forsøger at indkredse, hvad der definerer eller kendetegner talent.

I sin model *The Differentiated Model of Giftedness and Talent* viser François Gagne, hvordan medfødte evner (hvad han kalder gifts eller aptitudes) kan udvikle sig til et talent inden for et givent område eller aktivitet. Det er en lang udviklingsproces, hvor individet er under indflydelse af såvel indre som ydre katalysatorer. Indre katalysatorer er bl.a. passion, motivation, viljestyrke og vedholdenhed. Mens ydre katalysatorer kan være forældre, en lærer, særlige rollemodeller mv.

(Kilde: François Gagnés)

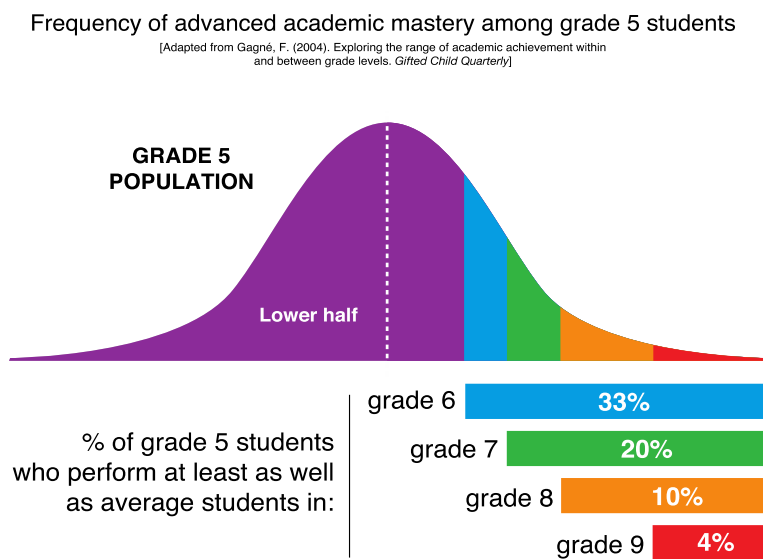
De elever, som har glæde af at gå på Akademiet for Talentfulde Unge Øst har som oftest følgende kendetegn: De har særlige forudsætninger inden for et eller flere områder, og som er blandt de dygtigste i deres klasse, eller de har potentialet til at blive det. De har en stejl læringskurve, evner at tænke abstrakt og løse komplekse problemstillinger. De er nysgerrige og savner ekstra udfordringer og så har de både vilje og overskud til at følge et ekstra tilbud, som ATU Øst programmet ved siden af den daglige skolegang.

I de følgende afsnit viser og gennemgår vi figurer og modeller baseret på François Gagnés undersøgelser og forskning i talent og potentiale suppleret med egne erfaringer og observationer. Vi ønsker at bidrage til en nuanceret forståelse af talent, udviklingsbehov og muligheder for talentudvikling i uddannelsessystemet.

Frequency of mastery

Der er stor spredning blandt elevernes faglige præstationer i forhold til deres klassestrin. Figuren her nedenfor over fordeling af niveauet for elevernes præstationer er baseret på François Gagnés forskning blandt 20.000 5. klasses elever.

Figuren viser, hvor godt eleverne klarer sig i forhold til deres klassestrin. Her ser vi, at hele 33% af eleverne på 5. klasses trin klarer sig lige så godt som den gennemsnitlige 6. klasses elev. 20% klarer sig lige så godt som den gennemsnitlige 7. klasses elev, og 4% af eleverne i 5. klasse klarer sig lige så godt, som en gennemsnitlig elev i 9. klasse.

Der er således en kæmpe spredning i tilegnelse af pensum i den enkelte klasse. Eller med andre ord, hvis vi tillod eleverne at lære i deres eget tempo, kunne flere af dem tilegne sig pensum svarende til fire klasser over deres nuværende klasse. Vi er ikke fortalere for, at børnene skal springe flere klasser over, for socialt er de på niveau med deres jævnaldrende, men blot for at illustrere, hvor stor forskel der er på tilegnelsen af pensum eller med andre ord på læringskurverne.

Derfor er det vigtigt, at skolen sikrer, at der er tilbud og udfordringer, så alle eleverne bliver udfordret og ikke mister lysten og motivation til at lære.

The Fan spread effect

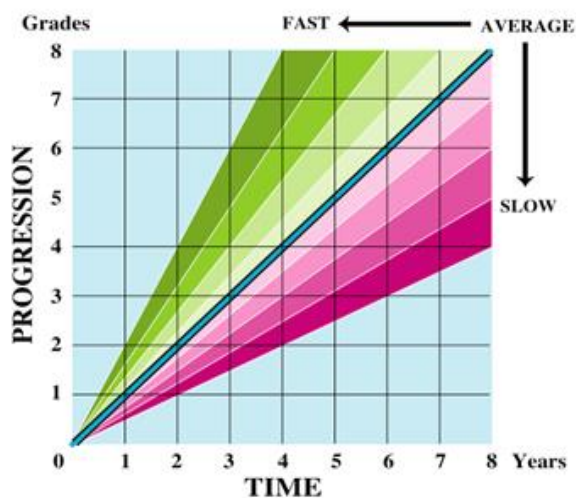
I nedenstående figur præsenteret af François Gagné ses spredning i læringskurven blandt elever over tid. Antal år eleverne går i skole ses nederst på den horisontale x-aksen, mens progression, målt på hvor godt eleverne mestrer det pågældende pensum, ses til venstre op ad y-aksen.

Det pink område repræsenterer dem, der lærer langsomt, den blå midterste diagonal, medianen, og det grønne område viser dem, med den stejleste læringskurve. Som figuren viser, har dem, der lærer langsomt, kun nået halvdelen af det forventede pensum, nemlig 4 års pensum ved 8 års skolegang mens dem, med den stejleste læringskurve, har klarer det dobbelte af det forventede pensum, nemlig 8 års pensum på 4 år.

Figuren viser, at det vertikale gab i resultater vokser fra et år til det næste og viser, hvor vigtigt det er, at alle elever uanset forudsætninger, får lov at lære i deres eget tempo. For de dygtigste er det lige så frustrerende at skulle lære langsomt, som det er for de svageste elever at skulle lære hurtigere end de kan.

Derfor er det så vigtigt med curriculum berigelse, altså det at tilbyde de dygtigste elever sværere pensum og opgaver, end de har til daglig sammen med resten af klassen. Det ser vi med al tydelighed hos Akademiet, og vi ser den glæde og energi det giver vores elever at blive mødt på deres eget niveau sammen med andre, der har sammen læringskurver.

Fan spread effect

I det følgende afsnit vil vi se på sammenhængen mellem elevernes præstation, evner, talent og IQ.

Evner, talent og præstation

En umiddelbar antagelse vi ofte møder er, at der er en direkte sammenhæng mellem evner, talent og høj præstationsevne. Undersøgelser og vores egne erfaringer viser, at dette ikke altid er tilfældet, hvilket nedenstående model illustrerer.

Modellen, der baserer sig på François Gagnés forskning i talentudvikling, viser akademiske præstationer (academic achievement) op ad akse til venstre og IQ (intellectual aptitudes) vandret ad akse øverst.

I modellen er populationen på de 1.000 respondenter fordelt på IQ, hvor IQ under 110 er average/low, 110-119 er bright mens over IQ over 120 er det Gagne kalder gifted eller højt begavede, samt Talented (10%), High Achievers (15%) og Average/Low. Nederst i figuren ser I, hvordan de respondenter fordeler sig med en gruppe på 750, der præsterer middel til lavt, 15% eller 150 defineres som, high achievers samt 10% d.v.s. 100 i top 10, altså talenterne, som er vores målgruppe.

Når man sammenholder evnerne (intellectual aptitudes) med akademiske præstationer (academic achievements) kunne man formode, at alle de 100 talenter, der præsterer maksimalt, samtidig er dem med den

højeste intelligens, og på samme måde, at de 750, der har en IQ på under 110 præsterer middel eller lavt. Altså et nogenlunde sammenfald mellem evner og præstationer.

Men som modellen viser, er det langt fra tilfældet. Kun 30% af dem, der har potentiale til at præstere på topniveau, lykkes med det, mens hele 30% af de elever med højest IQ præsterer middel eller lavt (se det nederste turkise felt). Her er et kæmpe potentiale for at motivere og udvikle de dygtigste unge i denne gruppe.

En interessant observation er, at hele 4% (de 30 i den øverste venstre boks), der har en IQ under 110, præsterer blandt top 10%. En observation, der understreger, hvor vigtig de personlige kompetencer er, herunder flid og vedholdenhed, rollemodeller, miljø, undervisere, stimulation i øvrigt mv.

Ovenstående underbygges af Gagnés forskning og modellen *The Differentiated Model of Giftedness and Talent*.

		INTELLECTUAL APTITUDES			
ACADEMIC ACHIEVEMENT		AI (Average/Low) IQ < 110	BI (Bright) IQ = 110-119	GI (Gifted) IQ ≥ 120	Total
TA (Talented) Top 10%	30	BI-TA 40	GI-TA 30	100	
HA (High Achievers) Next 15%	55	BI-HA 55	GI-HA 40	150	
AA (Average/Low) All others	655	55	30	750	
Total	750	150	100	1000 Total Population	

Hvorfor er talentudvikling vigtig – opsummering og perspektivering

Talentudvikling i uddannelsessystemet er vigtig. Både for den enkelte elev, der oplever trivsel, lyst og motivation til at lære mere, udvikle sig og blive så dygtig som man kan og for samfundet på længere sigt. Talentudvikling er en god investering.

De medfødte evner udvikles sammen med de personlige egenskaber samt den tid og de penge der investeres, til egentlige kompetencer eller talent, når de rette forhold er til stede – talentet udvikles ikke af sig selv. De personlige kompetencer, spiller sammen med omverdensfaktorerne en helt afgørende rolle, herunder motivation, viljestyrke, disciplin, støtte og inspiration fra omgivelserne samt de rette faglige udfordringer.

Stor spredning i læringskurverne

Som forskningen viser, er der stor spredning i læringskurver blandt elever. Talenter er bl.a. kendetegnet ved stejle læringskurver og evnen til at forstå komplekse og abstrakte problemstillinger – hurtigt. Derfor er bl.a. curriculum berigelse, herunder accelereret curriculum samt komprimeret curriculum vigtigt - altså undervisning, der går hurtigt frem med pensum, der ligger langt uden for det eleven følger i skolen.

Stort uudnyttet potentiale

Kun 30 % af dem, der har potentiale til det, præsterer på topniveau, mens hele 30% præsterer middel eller lavt. Og 4% af dem, der har vilje og flid, lykkes med at præstere på topniveau, selvom de ligger i en gruppe, der umiddelbart har mindre potentiale. Dette understreger, hvor vigtig det er at tage højde for de personlige kompetencer hos eleverne, som kan medvirke til at udvikle deres talent og det, de særligt er motiverede for.

Talent smitter

Forskning viser, at talenterne ikke blot styrker deres egne kompetencer, men også deres kammerater og klasse, når de stimuleres i de rigtige rammer. De tager den ekstra motivation med tilbage til den øvrige klasse og bidrager yderligere til det gode miljø med ny viden og energi og ofte involverer de sig mere i at hjælpe deres klassekammerater. Talent smitter.

Talenterne har også brug for udfordringer og fællesskaber

Vi skylder vi talenterne det. Vi må ikke tro, at "de dygtigste skal nok klare sig". For hvis ikke de talentfulde elever møder tilstrækkelige faglige udfordringer, er der risiko for, at de underpræsterer. Nogle elever ender med at forstyrre undervisningen og bliver skoletrætte. Andre bliver stille og passive. Ligesom alle andre børn og unge, har talenterne behov for at kunne spejle sig i andre og være en del af et fællesskab og det er da også noget af det der vægtes allerhøjest – altså muligheden for nogen at spejle sig i og for at blive udfordret på sit eget niveau. Derved undgår vi mistrivsel og talentspild.

Talentudvikling er afgørende for både offentlige og private virksomheders fremtid. Hvis vi giver de talentfulde unge de ekstra faglige udfordringer, som de har brug for, udvikler de deres potentiale og det har både de selv, forskning, virksomheder og vi som nation brug for, at de gør. For det er talenterne, som skal opfinde den næste vaccine og kuren mod kræft, udvikle innovative og banebrydende produkter og starte nye virksomheder og arbejdspladser op. Talenterne udgør et enormt potentiale for Danmark.

Potentiale og talent gemmer sig i hver klasse. Talent findes også hos elever, som klarer sig bedre end deres niveau, fordi de har viljen, lysten og er flittige. Talent findes ikke kun hos de højt begavede men også hos elever, der kan og vil, har potentiale til at opnå toppræstationer.

Vi ved, at elever, der ikke stimuleres og hvor deres behov for udfordringer ikke mødes, kan komme til at underpræsterer. Det kan resultere i talentspild.

Vi skal give alle eleverne mulighed for at dygtiggøre sig og udfolde deres potentiale. Og derfor er det vigtigt, at der er tilbud, der kan udfordre og stimulere eleverne. Derfor er talentudvikling vigtig.

Det er vores vurdering, at der fortsat er stort potentiale for talentudvikling blandt de 10-15% dygtigste elever i uddannelsessystemet.